

Dones camperoles

Escrit per Esther Vivas
dimecres, 12 de setembre de 2012 20:06

Als països del Sud, les dones són les principals productores de menjar, les encarregades de treballar la terra, mantenir les llavors, recol·lectar els fruits, aconseguir aigua... Entre un 60 i un 80% de la producció d'aliments en aquests països recau en les dones, un 50% a nivell mundial. Aquestes són les principals productores de cultius bàsics com l'arròs, el blat i el blat de moro, que alimenten a les poblacions més empobrides del Sud global. Però malgrat el seu paper clau en l'agricultura i en l'alimentació, elles són, juntament amb els nens i nenes, les més afectades per la gana.

Les dones camperoles s'han responsabilitzat, durant segles, de les tasques domèstiques, de la cura de les persones, de l'alimentació de les seves famílies, del cultiu per l'autoconsum i la comercialització d'alguns excedents dels seus horts, carregant amb el treball reproductiu, productiu i comunitari, i ocupant una esfera privada i invisible. En canvi, les principals transaccions econòmiques agrícoles han estat, tradicionalment, dutes a terme pels homes, en les fires, amb la compra i venda d'animals, amb la comercialització de grans quantitats de cereals, etc., ocupant l'esfera pública camperola.

Aquesta divisió de rols assigna a les dones la cura de la casa, de la salut, de l'educació i de les seves famílies i atorga als homes el control de la terra i de la maquinària, en definitiva de la "tècnica", i manté intactes els papers assignats com a masculins i femenins, i que durant segles, i encara avui, perduren en les nostres societats.

No obstant això, en moltes regions del Sud global, a Amèrica Llatina, Àfrica subsahariana i el sud d'Àsia, existeix una notable "feminització" del treball agrícola assalariat. Entre 1994 i 2000, les dones van ocupar un 83% de les noves ocupacions en el sector de l'exportació agrícola no tradicional. Però aquesta dinàmica va acompanyada d'una marcada divisió de gènere: en les plantacions les dones realitzen les tasques no qualificades, com la recollida i l'empaquetat, mentre que els homes duen a terme la collita i la plantació.

Dones camperoles

Escrit per Esther Vivas
dimecres, 12 de setembre de 2012 20:06

Aquesta incorporació de la dona a l'àmbit laboral remunerat implica una doble càrrega de feina, ja que segueixen duent a terme la cura dels seus familiars alhora que treballen per obtenir ingressos, majoritàriament, en ocupacions precàries. Les dones compten amb unes condicions laborals pitjors que les dels seus companys rebent una remuneració econòmica inferior per les mateixes tasques i treballant més temps per percebre els mateixos ingressos.

Una altra dificultat és l'accés a la terra. A diversos països del Sud, les lleis els hi prohibeixen aquest dret i en aquells on legalment el tenen les tradicions i les pràctiques impedeixen disposar de la terra. Però aquesta problemàtica no només es dona en el Sud global. A Europa, moltes camperoles no tenen reconeguts els seus drets, ja que malgrat treballar en les explotacions, igual que els seus companys, la titularitat de la finca, el pagament de la seguretat social, etc., correspon, habitualment, als homes. En conseqüència, les dones, arribada l'hora de la jubilació, no compten amb cap pensió, no tenen drets a ajudes, quotes, etc.

Enfront d'aquest model agrícola neoliberal, intensiu i insostenible, que s'ha demostrat totalment incapaç de satisfer les necessitats alimentàries de les persones i el respecte a la naturalesa, i que és especialment virulent amb les dones, es planteja el paradigma alternatiu de la sobirania alimentària. Es tracta de recuperar el nostre dret a decidir sobre què, com i on es produeix allò que mengem; que la terra, l'aigua, les llavors estiguin en mans de camperols i camperoles; de combatre el monopoli per tota la cadena agroalimentària.

I és necessari que aquesta sobirania alimentària sigui feminista, ja que la seva consecució només serà possible a partir de la plena igualtat entre homes i dones i el lliure accés als mitjans de producció, distribució i consum d'aliments. Cal reivindicar el paper de les camperoles en la producció agrícola i alimentària i reconèixer el paper de les "dones de blat de moro", aquelles que treballen la terra.

*Article publicat a El Periódico Gourmet's.